

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 243/2021-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Jany Laššákovej v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu vlády Slovenskej republiky č. 693 z 28. októbra 2020 k návrhu na ďalšie rozšírenie opatrení v rámci vyhláseného núdzového stavu podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov vyhlásením vlády Slovenskej republiky č. 587 z 30. septembra 2020 a proti uzneseniu vlády Slovenskej republiky č. 704 zo 4. novembra 2020 k návrhu na ďalšie rozšírenie opatrení v rámci vyhláseného núdzového stavu podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov vyhlásením vlády Slovenskej republiky č. 587 z 30. septembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. novembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv a slobôd podľa čl. 17 ods. 1 a čl. 23 ods. 1 až 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) dvomi uzneseniami vlády Slovenskej republiky označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenia vlády zrušiť a požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 5 000 eur.
2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutých uznesení vlády vyplýva nasledovný skutkový stav veci:
3. Uznesením vlády č. 693 z 28. októbra 2020 k návrhu na ďalšie rozšírenie opatrení v rámci vyhláseného núdzového stavu podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov

vyhláseného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 587 z 30. septembra 2020 (ďalej len „uznesenie vlády č. 693“) došlo k obmedzeniu slobody pohybu a pobytu na území Slovenskej republiky zákazom vychádzania od 2. novembra 2020 do 8. novembra 2020 v čase od 5. 00 hod. do 01. 00 hod. nasledujúceho dňa.

4. Uznesením vlády č. 704 zo 4. novembra 2020 k návrhu na ďalšie rozšírenie opatrení v rámci vyhláseného núdzového stavu podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov vyhláseného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 587 z 30. septembra 2020 (ďalej len „uznesenie vlády č. 704“) došlo k obmedzeniu slobody pohybu a pobytu zákazom vychádzania od 9. novembra 2020 do 14. novembra 2020 v čase od 05. 00 hod. do 01. 00 hod. nasledujúceho dňa, a to v územných obvodoch okresov vymedzených v označenom uznesení vlády.

5. Obmedzenia základných práv a slobôd vyplývajúce z uznesenia vlády č. 693 sa nevzťahovali na osoby, ktoré sa preukázali potvrdením o negatívnom výsledku RT-PCR testu vykonaného od 29. októbra 2020 do 1. novembra 2020 alebo certifikátom vydaným Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo zdravotníctva“) o negatívnom výsledku antigénového testu certifikovaného na území Európskej únie na ochorenie COVID-19 vykonaného od 29. októbra 2020 do 1. novembra 2020 subjektom podieľajúcim sa na celoplošnom testovaní „Spoločná zodpovednosť“.

6. Obmedzenia základných práv a slobôd vyplývajúce z uznesenia vlády č. 704 sa nevzťahovali na osoby, ktoré sa preukázali potvrdením o negatívnom výsledku RT-PCR testu vykonaného od 7. novembra 2020 do 8. novembra 2020 alebo certifikátom vydaným ministerstvom zdravotníctva o negatívnom výsledku antigénového testu certifikovaného na území Európskej únie na ochorenie COVID-19 vykonaného od 6. novembra 2020 do 8. novembra 2020 subjektom podieľajúcim sa na testovaní „Spoločná zodpovednosť“.

7. Sťažovateľka sa rozhodla nezúčastniť celoplošného testovania konaného od 29. októbra 2020 do 1. novembra 2020 a ostat' v období od 2. novembra 2020 do 8. novembra 2020 v „domácej karanténe“. Po prijatí uznesenia vlády č. 704 bol však zákaz vychádzania osobám, ktoré sa nezúčastnili celoplošného testovania konaného od 29. októbra 2020 do 1. novembra 2020 predĺžený až do 14. novembra 2020. Podľa sťažovateľky tak došlo k porušeniu jej základných práv a slobôd, konkrétne k porušeniu slobody pohybu a pobytu a osobnej slobody sťažovateľky zaručených ústavou.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Proti napadnutým uzneseniam vlády podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentovala, že:

a) uzneseniami vlády č. 693 a č. 704 došlo k priamej diskriminácii sťažovateľkinej osoby, pretože sa s ňou zaobchádzalo menej priaznivo ako s osobami, ktoré disponovali potvrdením o negatívnom výsledku RT-PCR testu alebo certifikátom vydaným ministerstvom zdravotníctva o negatívnom výsledku antigénového testu;

b) označené uznesenia vlády nepredstavujú dostatočný právny základ pre obmedzenie sťažovateľkinej slobody pohybu a pobytu ako ani pre obmedzenie jej vstupu na pracovisko zamestnávateľa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je sťažovateľkou tvrdené porušenie jej osobnej slobody (čl. 17 ods. 1 ústavy) a slobody pohybu a pobytu (čl. 23 ods. 1 až 3 ústavy) uznesením vlády č. 693 a uznesením vlády č. 704.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene a g) návrh podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa obsahu možno návrh sťažovateľky na začatie konania v predmetnej veci posúdiť ako ústavnú sťažnosť, keďže sa ním domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv a slobôd zaručených v ústave, a to uzneseniami vlády č. 693 a č. 704, ktoré žiada zrušiť a požaduje zároveň priznanie primeraného finančného zadosťučinenia (pozri bod 1 odôvodnenia a porovnaj zároveň čl. 127 ods. 2 a 3 ústavy, ako aj § 133 zákona o ústavnom súde).

15. Zásahom, ktorým malo dôjsť k porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľky a proti ktorému jej ústavná sťažnosť smeruje, sú však uznesenia vlády o rozšírení opatrení počas vyhláseného núdzového stavu podľa čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ústavný zákon o bezpečnosti štátu“), teda rozhodnutia nadväzujúce na rozhodnutie o vyhlásení núdzového stavu, na ústavný prieskum ktorých je ústavný súd podľa ústavy oprávnený v osobitnom type konania podľa čl. 129 ods. 6 ústavy, a nie v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

16. Podľa čl. 129 ods. 6 ústavy rozhoduje ústavný súd o tom, či rozhodnutie o vyhlásení výnimočného stavu alebo núdzového stavu a na toto rozhodnutie nadväzujúce ďalšie rozhodnutia boli vydané v súlade s ústavou alebo ústavným zákonom.

17. Na uvedenú ústavnú úpravu nadväzuje právna úprava obsiahnutá v ustanoveniach § 189 až § 197 zákona o ústavnom súde, ktorá vzhľadom na osobitnú povahu ústavného režimu núdzového stavu podľa ústavného zákona o bezpečnosti štátu, ako aj ústavnej kontroly vykonávanej v režime čl. 129 ods. 6 ústavy upravuje odlišné procesné podmienky konania podľa čl. 129 ods. 6 ústavy.

18. K tomu je potrebné uviesť, že každé z konaní pred ústavným súdom možno začať len ako samostatné konanie a len na návrh oprávnených subjektov, a preto žiadne z nich nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom. Ústavná a zákonná úprava konaní pred ústavným súdom ich totiž koncipuje výlučne ako samostatné konania a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu konania (konaní) pred ústavným súdom. Jedinú výnimku v tomto ohľade predstavuje do istej miery ústavná úprava obsiahnutá v čl. 127 ods. 5 ústavy, ktorá umožní (no až s účinnosťou od 1. januára 2025), aby v súvislosti s konaním podľa článku 127 ústavy príslušný senát ústavného súdu na návrh sťažovateľa inicioval aj konanie podľa čl. 125 ústavy. Vychádzajúc z uvedeného možno za súčasného právneho stavu podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu považovať za opodstatnené návrhy na začatie konania pred ústavným súdom len tie, o ktorých je možné konať a aj rozhodnúť v niektorom z typov konania pred ústavným súdom ako v samostatnom konaní (porovnaj napr. II. ÚS 806/00, II. ÚS 336/09 vo vzťahu ku konaniu podľa čl. 127 ústavy a konaniu podľa čl. 125 ústavy).

19. Ústavný súd je jedným zo štátnych orgánov. Ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti je taktiež viazaný ústavou vrátane jej čl. 2 ods. 2, v ktorom je explicitne vyjadrený jeden zo základných princípov právneho štátu, v zmysle ktorého môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. V kontexte uvedeného ústavného princípu sa aj ústavný súd musí dôsledne riadiť vymedzením svojich právomocí vyplývajúcich mu z relevantnej ústavnej úpravy (vrátane ustanovení čl. 127 a čl. 129 ods. 6 ústavy), ktoré sú ďalej konkretizované v zákone o ústavnom súde, a preto nemôže ani vo veci sťažovateľky rozhodnúť nad rámec svojich právomocí.

20. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie v konaní podľa čl. 127 ústavy.

21. Nadväzujúc na zmienku o odlišných procesných podmienkach konania podľa čl. 129 ods. 6 ústavy (pozri bod 17 odôvodnenia), ústavný súd ako obiter dictum dodáva, že aj v prípade kvalifikácie návrhu sťažovateľky ako návrhu na začatie konania podľa čl. 129 ods. 6 ústavy by musel byť tento návrh odmietnutý ako podaný zjavne neoprávnenou osobou [§ 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde] pre nedostatok aktívnej procesnej legitímácie sťažovateľky ako fyzickej osoby na iniciovanie konania podľa čl. 129 ods. 6 ústavy (k tomu porovnaj I. ÚS 85/2012, I. ÚS 21/2012), keďže podľa § 189 zákona o ústavnom súde návrh na začatie tohto typu konania môžu podať výlučne: a) najmenej päťina poslancov národnej rady, b) prezident, c) vláda a d) generálny prokurátor.

22. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v ústavnej sťažnosti (návrhmi na zrušenie napádaných uznesení vlády a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2021

Peter Molnár
predseda senátu